

Dones i nenes en un món sota l'amenaça nuclear

Laura Alonso Cano,

presidenta de WILPF Espanya — Lliga Internacional de Dones per la Pau i la Llibertat

El 1982, Carol Gilligan en el seu llibre “In a Different Voice” va defensar que, fruit de l'experiència de la cura, les dones tenen tendència a tenir una perspectiva ètica diferent de la que tenen els qui no cuiden, una consciència moral que es basa en la responsabilitat i la preocupació pel benestar de les altres persones, i que això influeix en les seves decisions i accions ètiques.

Podríem dir que l'experiència de cuidar aprofundeix el sentiment d'alienat davant un món en el qual la presa de decisions sobre la seguretat global es duu a terme des d'estructures patriarcals i militaristes que anteposen el negoci de la guerra a la cura de les persones.

Habitualment, les dones i les nenes no intervenen en la presa de decisions sobre la guerra i la política de defensa dels països. Aquestes qüestions estan principalment en mans de líders polítics i militars que massa sovint prioritzen la seguretat basada en la dissuasió i l'amenaça, en lloc d'abordar les causes del conflicte i explorar els espais de diàleg i entesa entre les parts.

Tal com assenyala el feminisme pacifista, la militarització i la cultura de la guerra fomenten una visió estereotipada de la masculinitat que exclou les dones i reforça la desigualtat de gènere.

ICAN.

No és tan sols sentir-nos alienes. La dissuasió és una estratègia que desvia ingents recursos públics que haurien de destinar-se a les poblacions en situació de major vulnerabilitat i pobresa, entre les quals es troben les dones i les nenes. Per exemple, el manteniment d'un arsenal nuclear i dels sistemes de dissuasió associats és molt costós, la qual cosa pot reduir la capacitat d'un país per a abordar altres necessitats crítiques, com l'atenció sanitària, l'educació i les conseqüències de l'emergència climàtica, que afecten de manera específica al benestar de les dones i les nenes.

La població mundial actualment enfronta el nivell d'amenaça nuclear més elevat de la història de la humanitat. Assistim a un augment de la retòrica bel·ligerant entre els líders de les potències nuclears, a l'incompliment d'acords orientats a la no-proliferaçió i a la falta de voluntat de les potències nuclears en els esforços internacionals de desarmament.

Tal com argumenta Ray Acheson, la dissuasió nuclear no sols és ineficaç, sinó que també és immoral i il·legal. Segons Acheson, l'ús d'armes nuclears és contrari al dret internacional i als principis d'humanitat, ja que les armes nuclears són armes indiscriminades que no distingeixen entre combatents i civils, i el seu ús provocaria una catàstrofe humanitària sense precedents.

També sosté que la dissuasió nuclear perpetua el patriarcat i la cultura de la violència, ja que els estats que posseeixen armes nuclears utilitzen l'amenaça d'ús de la força per mantenir el seu poder i seguretat, i d'aquesta manera es reforça la idea que la seguretat s'aconsegueix a través de la força i la violència, i no a través del diàleg, la cooperació i el respecte mutu.

Els efectes de les armes nuclears sobre els cossos de dones i nenes

Les armes nuclears són extremadament destructives i letals, i la seva mera existència representa una amenaça inacceptable per a la supervivència de la humanitat i de tot el planeta. L'ús d'armes nuclears tindria conseqüències catastròfiques a nivell local i global, incloent morts massives, destrucció d'infraestructures essencials, contaminació radioactiva a llarg termini i canvis climàtics que ens afectarien globalment.

Però és que, a més a més, existeixen algunes conseqüències específiques que afecten de manera desproporcionada les dones i les nenes.

Habitar un cos de dona també suposa afrontar una devastació singular davant un atac o assaig nuclear. Els estudis demostren que les dones són especialment vulnerables a les radiacions ionitzants pel fet que els seus cossos tenen una major proporció de teixit glandular i són més propenses a patir mutacions genètiques que poden afectar la seva descendència. Les dones embarassades exposades a alts nivells de radiació poden tenir un risc més alt d'avortaments espontanis, parts prematurs, malformacions i risc de morts fetals, afegint un sofriment incalculable a llarg termini.

També és necessari destacar que, després d'una explosió nuclear, les dones i les nenes pateixen uns efectes econòmics i socials desproporcionats perquè en general tenen un menor accés a aquests recursos, la qual cosa pot dificultar la seva capacitat per a recuperar-se després d'una crisi. A més a més, la destrucció de les infraestructures i l'economia poden tenir un impacte particularment negatiu ja que tant les dones com les nenes depenen en major mesura dels serveis públics i l'economia local per al seu manteniment.

Una societat destruïda, ja sigui per una guerra, desastre natural o qualsevol altra causa, pot crear un ambient molt més insegur per a les dones i les nenes. Quan es produeix un col·lapse de l'estat de dret i de les institucions civils i de seguretat, les dones i les nenes experimenten una major vulnerabilitat davant la violència i l'abús. Les seves vides sofreixen un impacte desproporcionat que pot trigar diverses dècades a reparar-se.

Davant l'amenaça nuclear: més democràcia, més dones, més cures

El 2017 es va obrir un temps d'esperança amb l'adopció a les Nacions Unides del Tractat sobre la Prohibició de les Armes Nuclears (TPAN). Aquest Tractat va ser possible gràcies a l'acord de la majoria dels països del món, i es va aconseguir un canvi significatiu en el discurs global sobre les armes nuclears i deslegitimar els arguments sobre la necessitat d'aquestes armes per a la seguretat del món.

Entre les seves disposicions clau, els Estats parts estan obligats a proporcionar assistència a totes les víctimes de l'ús i proves d'armes nuclears i a prendre mesures per a la reparació dels entorns contaminats. El preàmbul reconeix els danys i sofriments causats a les víctimes de l'ús d'armes nuclears, incloent l'impacte desproporcionat en les dones i les nenes, i en les poblacions indígenes.

En la preparació de la conferència de negociació del TPAN el 2017, el moviment feminista pacifista va participar activament en el procés de negociació, i va pressionar per la inclusió de la perspectiva de gènere en el tractat. Això ha permès posar el focus en la diversitat d'experiències de dones i nenes en contextos de desastre nuclear i treballar per a assegurar la seva participació i lideratge en els esforços de desarmament. Les seves aportacions també han possibilitat integrar en el Tractat les qüestions de desarmament nuclear des d'una perspectiva humanitària i de cura a les víctimes.

Les dones i les nenes no són només víctimes singulars de l'amenaça nuclear, sinó que, mitjançant la seva participació plena, també són un vector d'esperança

per aconseguir que la centralitat de les cures vertebrï les polítiques de seguretat i defensa dels estats, i ens reorienti cap a alternatives que desactivin l'amenaça de la destrucció mútua.

Alexander Papis/ICAN.